

Nadporučík Antonín Bžatek :

Styk a spojení.

V ústních připomínkách k směrnicím pro styk a spojení bývá často opakována a zdůrazňována věta: „Bude-li spojení fungovat, je již předem zaručen dobrý průběh cvičení!“ Těchto několik slov praví nade vše jasné, jaký význam má styk a spojení, aniž třeba se při tom dovolávati služebních předpisů. Zvláště pro dělostřelectvo je spojení téměř existenční otázkou.

Nestačí však jen oceňovati význam spojení, nýbrž je nutno, aby každý a vždy podle svých sil podporoval tuto velmi důležitou složku úspěchu v boji. Podpora záleží ponejvíce v drobné, neviditelné a tedy snadno přehlížené pomoci. A právě tato drobná a nenápadná práce je pevným podkladem, na němž rostou zaručené výsledky bojových akcí.

Upozorňuji nejdříve na několik překážek, s nimiž se setkává spojovací služba v míru. Snad to přispěje alespoň k mírnější kritice činnosti spojovací služby.

Při všech větších a závěrečných cvičeních je nařízeno sestavit kompletní spojovací jednotky. Jak řeší spojovací důstojník u dělostřelectva tento úkol, ukazuje sestava stavebního roje. Jsou to dva telefonisté presenční služby, jeden až dva záložní telefonisté a nějaký ten muž přidělený od baterie k nošení kabelu. Rozumí se samo sebou, že výkon tohoto stavebního roje klesá a zároveň se zvětšuje kalkulační měřítko času pro stavbu 1 km vedení. Zmenšený početní stav roje, nesouhra a nezručnost v práci jsou vždy okolnosti nepříznivé a nutno tedy počítati při vedeních delších než 2 km s časem 20—30 minut pro 1 km. Čas 8—10 minut, o němž jsem již několikrát slyšel, je číslo závodní, v praxi ojediněle uskutečnitelné (ideální terén a vedení ne delší než 1 km).

Jako další nepříznivý faktor spojovací služby je obsažen v obecně platném hesle: „Nečinit polní škody!“ Tato výstraha ruší často základní pravidlo pro volbu trati, t. j. stavět nejkratší cestou, aby vedení bylo vy-
stavěno v čase co nejkratším a s množstvím materiálu co nejmenším.

Konečně brzdí rychlost práce i jakost cvičného spojovacího materiálu a nářadí starších vzorů, jež nelze hodnotiti stejně jako materiál předepsaný. Už jen ta okolnost, že telefonní kabel starších a cizích vzorů je navinut na bubnech po 250 m, což značí na 1 km stavby tři spoje (u kabelu 500 m na bubnu jeden spoj), činí stavbu pomalejší.

Sečteme-li všechny tři nepříznivé okolnosti (kombinovaný stavební roj, materiální nedostatky a heslo nedělat polní škody), můžeme vyjádřiti výkonnost stavebního roje takto: při vedeních delších než 25 km trvá stavba 1 km půl hodiny, při vedeních kratších než 25 km trvá stavba 1 km 20 minut. Tato čísla jsou ovšem jen kalkulační a dobrým výcvikem se dají zlepšiti. Uvádím je jako vodítko pro posuzování činnosti spojovacích jednotek.

Pro lepší porozumění, jak lze pomoci spojovací službě, uvedu několik praktických příkladů. Prosím, aby nebyly účtovány na vrub jednoho pluku, neboť obsahují stesky několika spojovacích důstojníků, i vlastní pozorování při rozličných cvičeních.

1. Dvoudenní pochod 70 km do koncentračního prostoru pro závěrečná cvičení. Baterie měla jeden telefonní vůz plný spoj. materiálu. Telefonisté po oba dny pochodovali pěšky. Po skončení pochodu se mnoho telefonistů, zejména záložníků, hlásilo nemocnými (puchýře na nohou).

Kombinovaná a neúplná sestava stavebního roje říká sama, jak těžce postrádá každého jednotlivce. Ztráta vycvičeného telefonisty v míru (vzhledem na jejich malý počet) znamená největší ztrátu v baterii. Bude-li toho velitel vždy pamětliv, zařídí vše, aby ztrátě čelil. Na dělech a povozech najde se jistě tolik místa, aby se alespoň polovina telefonistů střídavě vezla. Jak pochvalně mluvili telefonisté o jednom veliteli baterie, který dal rozkaz, aby se v pochodu střídala s telefonisty obsluha děl! Otázka dopravy telefonistů není ještě úplně vyřešena. Požadavek, aby se za pochodu baterie vše vezlo, je však jasný. Víme všichni, že pochod člověka zároveň s koněm je únavný, byť i na malou vzdálenost. Jsou tedy telefonisté, jdoucí pěšky, již předem částečně oslabení, ač je teprve čeká práce v klusu a potu, zaujme-li baterie palebné postavení.

2. Oddíl dostal v 21 hod. rozkaz, aby se přemístil 5 km severně do vesnice X, kde přenocuje a příštího dne zaujme do 4. hod. západně od této vesnice palebné postavení. Telefonisté po svinutí dlouhých střeleckých linek vrátili se teprve po půlnoci a již ve dvě hodiny odcházeli, aby provedli spojení v nových palebných postaveních. Když se vrátili, bylo vše pohrouženo v hluboký spánek. V kuchyni zbylo pro prázdné žaludky jen trochu černé kávy.

I mimo tento případ bylo mně již několikrát hlášeno, že telefonisté nedostali jídlo, protože přišli pozdě. Tato záhada je zajisté známa širšímu okruhu a dala by se skoro úplně odstraniti, kdyby se o to všichni v mezích svých možností přičinili. Předně je nutno trvale vštípit kuchařům v paměť otázku: „Jedli již také telefonisté?“ a jest povinností všech velitelů, kteří disponují jakoukoli spoj. jednotkou, aby se přesvědčili, zda tato jednotka byla zásobena stravou. Jisté překážky pravidelného zásobování nese s sebou vykonávání spoj. služby (telefonisté zpravidla první začínají, poslední se vracejí, konají službu roztroušeně), avšak dobrý velitel, který je si vědom namáhavé a vysilující práce telefonistů, najde v každé situaci východisko, aby se na jeho poslední pracovníky nezapomnělo.

3. Závěrečná cvičení. Baterie zaujala palebné postavení západně od osady X. Pozorovatelná 6 km vpředu na kotě 111. Velitel baterie na pozorovatelně zavolal si velitele stavebního roje, ukázal mu trasu stavby na své mapě a řekl: „Vybudujte co nejrychleji střeleckou linku!“

Rozkaz, ač velmi přesný, vzbudil u svobodníka jisté rozpaky, které jsem v duchu vyjádřil slovy: „Úkol jasný, ale provedení těžké!“ Oprávněnost toho lze nejlépe posouditi z podrobností situačních. Svobodník stojí bez mapy a všech orientačních pomůcek v terénu nepřehledném, z polovice lesnatém, rozmoklém po dlouho trvajících deštích a má vystavěti 6 km vedení. Náhodou poddůstojník bystrého postřehu rozkaz přece splnil a za dvě hodiny dával velitel baterie první povel. Leč s touto náhodou nemůže velitel baterie počítati a musí se snažiti, aby výkon spoj. roje podperoval jinými prostředky. Jsou zde dvě možnosti: dáti veliteli stavebního roje mapu nebo vůdce. Druhý prostředek byl pro konkrétní

případ prospěšnější a jistější. V dané situaci bylo spojení nejdůležitějším úkonem, neboť za dobu trvání stavby daly se jistě provést všechny přípravné práce jak v baterii, tak na pozorovatelně, i kdyby velitel baterie postrádal některého orgánu pomocného družstva, který měl prozkoumatí trať a vésti stavební roj. Nelze-li jinak, dá se výhodně pro tuto službu použítí také obou jízdných telefonistů. Zde jest od velitele pomoc nejužitečnější, neboť v 80 % byla zaviněna nevěcnost spojení právě tím, že se stavební roj zdržoval, nevěda kudy kam. Mír se svým zákonem „nedělat polních škod“ ukazuje nejlépe důležitost průzkumu stavební trati. Válka snad umožní přímější cestu, ale i tu nutno z taktických důvodů vždy nejdříve prozkoumatí trať, je-li spoj delší.

4. V žáru poledního slunce dostavěl stavební roj 4 km dlouhou střeleckou linku a zřídil stanici. Velitel baterie sám uchopil telefon, aby co nejrychleji dal důležité rozkazy 1. důstojníkovi. Nedovolal se ho však, telefonní vedení — jak se všeobecně říká — nefungovalo. Ani proud výtek, kterými byli zasypáni telefonisté za svůj neúspěch, věc nenapravil. Poruchová hlídka po návratu hlásila, že vedení bylo přetrženo jezdcí.

V tomto příkladě chci poukázat na dvě věci:

a) Je pochopitelné, ba i omluvitelné rozhořčení velitele baterie. Jak působila však slovní ledová sprcha na ty, kteří tu stáli i tak zkrúšeni svým nezdarem? Podobná příhoda je častým údělem telefonistů, aniž je mnohdy prokázána jejich vina. Radím proto všem, aby v podobném případě pohledem nejdříve změřili výkon stavebního roje. Úplně propocené bluzy, řinoucí se praménky potu a rudé tváře telefonistů jsou znamením, že těžce pracovali s usilovným přičiněním a velkou snahou, což třeba oceniti, i když snad vlivem jiným telefonní spojení nefunguje. Klidem a zaslouženou pochvalou se vždy více zmůže než neoprávněnou výtkou!

Vojíní telefonisté lnou s láskou ke své službě a jsou hrdi na svůj červený blesk na rukávě. Vědomí důležitosti spojovací služby jest jim vstřípeno již při začátečním výcviku a provází je po celou služební dobu. Ono je naučilo poctivě a obětovně práci, ono je povzbuzuje i v okamžicích strádání. Přispějte i zde!

b) Jedna z nejčastějších poruch, vyskytujících se na vedení, je přetržený kabel. Byl jsem jednou svědkem příhody, kdy voják pěšák, máje oči obráceny k nebi, klopýtl o telefonní vedení a upadl. To ho tak popudilo, že byl s to se vrátit a kabel úmyslně přetrhnouti. Zabránil jsem mu v tom ovšem. Dnes nejsou vojíní ještě všude vychováni, aby ve vlastním zájmu chránili pojítka a aby jim, třeba-li, prokázali nepatrnou službu. Každý příslušník všech zbraní má býti vycvičen, aby dovedl řádně spojití přetržený kabel (ovšem ne svázat izolované konce na uzel). Povinnost tak učiniti mu káže nejen tehdy, když sám přetržení zavinil, ale i tehdy, vidí-li příležitostně tuto poruchu. Je to maličkost, která nevyžaduje mnoho práce, ale mnoho prospěje!

V uvedených příkladech jsem povšechně naznačil možnou pomoc v prospěch spojovací služby. Bude-li všestranně podporována, získá pevnější víru v zdárné působení, až konečně zmizí obava „zdali spojení bude fungovati!“
